

מקום להידוק
דפי השאלון

11271

משרד החינוך

אגף בכיר בחינוך

מחברת בחינה

המנהל הפדגוגי

לנבחנים ולנבחנות שלום,

יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לפסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה.

לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות!

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלתם מודפסים פרטיכם האישיים. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
- אם לא קיבלתם מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקות הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי מחברת הבחינה (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
- אין לתלוש או להוסיף דפים. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.

בהצלחה!

מדבקות שאלון ملصقة نموذج امتحان שאלון 011271 עברית	מדבקות נבחן והתאמות ملصقة ممتحن وملاءمات <table><tr><td>שנה السنة</td><td>חודש الشهر</td></tr><tr><td>מועד מועד</td><td></td></tr><tr><td>סמל ביה"ס</td><td>מס' תעודת הזהות</td></tr><tr><td>رقم المدرسة</td><td>رقم الهوية</td></tr></table> יש להדביק כאן ↑ מדבקות נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)	שנה السنة	חודש الشهر	מועד מועד		סמל ביה"ס	מס' תעודת הזהות	رقم المدرسة	رقم الهوية	מדבקות לנבחנים ملصقات للممتحنين
שנה السنة	חודש الشهر									
מועד מועד										
סמל ביה"ס	מס' תעודת הזהות									
رقم المدرسة	رقم الهوية									

יש לסמן במשבצת ☐ אם ניתנה מחברת נוספת
يجب الإشارة في المربع إذا أُعطي دفتر إضافي
* التعلیمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

دفتر امتحان

تحيّة للممتحنين وللممتحنات،

يجب قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان. أعدّ الامتحان لفحص التحصيلات الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير، ولا يُسمح إعطاء أو الحصول على مواد مكتوبة أو شفوية.

لا يُسمح إدخال مواد مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، ما عدا "مواد مساعدة يُسمح استعمالها" المفصلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من وزارة التربية والتعليم. كما لا يُسمح إدخال هواتف خلوية أو أجهزة إلكترونية أخرى إلى غرفة الامتحان. استعمال مواد مساعدة لا يُسمح استعمالها سوف يؤدي إلى إلغاء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

يجب التقيد بنزاهة الامتحانات!

تعليمات لامتحان

1. يجب التأكد بأن تفاصيلكم الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلتم عليها. لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عواقب في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.
2. في حال عدم حصولكم على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعد لملصقة الممتحن، بخط يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنه لن يتم مسح ضوئي لهذه المنطقة.
4. للمسودة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدة لذلك فقط.
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق. الدفتر الذي يُسلم ناقصاً يُثير الشك بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأن الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.

نتمنى لكم النجاح!

מדינת ישראל
משרד החינוך

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף תשפ"ו, 2026
מספר השאלון: 11271

עברית: לשון

הוראות

א. משך הבחינה: שתיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק א	-	שם המספר ואותיות השימוש	-	20 נקודות
פרק ב	-	תחביר	{ יש לבחור באחד הפרקים	80 נקודות
פרק ג	-	מערכת הצורות		
סך הכול				100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר (עמוד 4).

ד. הוראה מיוחדת: יש להקפיד על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

עברית: לשון, חורף תשפ"ו, מס' 11271

דף עזר

טבלת התנועות

התנועות הקטנות	התנועות הגדולות	התנועות החטופות
a פתח	קמץ	חטף פתח
e סגול	צירי חסר צירי מלא	חטף סגול
i חיריק חסר	חיריק מלא	
o קמץ קטן	חולם חסר חולם מלא	חטף קמץ
u קובוץ	שורוק	

טבלת הגופים

	גוף ראשון	גוף שני	גוף שלישי
יחיד	מדבר	נוכח	נסתר
יחידה	מדברת	נוכחת	נסתרת
רבים	מדברים	נוכחים	נסתרים
רבות	מדברות	נוכחות	נסתרות

חלקי הדיבור: שם עצם, שם תואר, פועל (שם פועל), תואר הפועל, מילת יחס, מילת קישור

תחביר

דרכי ההבעה במשפט: משפט חיווי, משפט ציווי, משפט שאלה

סוגי המשפטים: משפט פשוט, משפט מורכב, משפט איחוי (מאוחד/מחובר)

סוגי הנשואים: נשוא פועלי (לרבות נשוא מורחב), נשוא שמני, נשוא קיומי (דמוי פועל: יש, אין)

התפקידים התחביריים במשפט: נושא, נשוא, אגוד, מושא, תיאור, לוואי, תמורה

סוגי התיאורים ופסוקיות התיאור: מקום, זמן, סיבה, תכלית, אופן, מצב, תנאי, ויתור

החלקים הבלתי תלויים במשפט: הסגר, פנייה, קריאה

משפטים בעלי מבנה מיוחד: נושא סתמי, חלק ייחוד, חלק כולל

קשרים לוגיים: ריבוי והוספה, צמצום, השוואה, ברירה, הדגמה, זמן, סיבה ותוצאה, תכלית, ניגוד, ויתור, תנאי

תורת הצורות

בנייני הפועל: קל-פָּעַל (פעל), נִפְעַל (נפעל), הִפְעִיל (הפעיל), הִפְעַל (הופעל), פִּעַל (פיעל), פָּעַל (פועל), הִתְפַּעֵל (התפעל)

גזרות הפועל והשם:

גזרת השלמים, גזרת המרובעים

גזרות החסרים (העלולים): חסרי פ"נ (חפ"ן), חסרי פי"צ (חפי"ץ), חסרי פ"י (חפ"י)

גזרות הנחים: נחי פ"א (נפ"א), נחי פ"י/ו (נפ"י/ו), נחי ל"י/ה (נל"י/ה), נחי ל"א (נל"א), נחי ע"ו/י (נע"ו/י)

גזרת הכפולים (ע"ע)

דרכי תצורת המילים:

גזירה מסורגת: שורש ומשקל

גזירה קווית: בסיס וצורן, הלחם בסיסים, ראשי תיבות (נוטריקון)

סוגי צורנים: צורן גזירה, צורן נטייה

עברית: לשון, חורף תשפ"ו, מס' 11271

פרק א: חובה – שם המספר ואותיות השימוש (20 נקודות)

ענו על שאלה 1 שלפניכם.

1. א. לפניכם משפטים ובהם אפשרויות להגיית שם המספר ואותיות השימוש וכן מספרים מודגשים. הקיפו את הצורה הנכונה מבין האפשרויות להגיית שם המספר, וכתבו במילים את המספרים המודגשים.
 - כל אחד מחברי האקדמיה ללשון העברית נדרש להשתתף ב **חמש / חמישת / חמשה** ישיבות.
 - בדף המילים החדשות לשנת תשפ"ה שבאתר האקדמיה ללשון, מופיעים **6** שמות לפרפרים, ובהם שם הפרפר "כתמית אריאל" לזכר אריאל ביבס ז"ל.
 - הכינוס ה**שמונה עשרה / שמונה עשר / שמונה עשרה** לשפה העברית שהתקיים בראשון לציון, עסק בעושר השפה ובאתגריה.
 - מספר הערכים הראשיים במילוני השפה העברית הוא כ-**45,000** ; **שלוש / שלשת / שלוש** המילים השכיחות בעברית הן לא, את, כל.
 - את מאמר מספר **1** כתבה טלי בן-יהודה. את מאמר מספר 3 כתבה רונית גדיש, והוא פורסם בשנת אלפיים **ותשע עשרה / ותשעה עשר / ותשע עשרה / ותשעה עשר**.
 - בעברית של ימינו יש פי **7** מילים יותר מבמקרא.

ב. לפניכם בית מן השיר "סיגליות" שתרגם

יהונתן גפן, ובו נעשה שימוש בשם מספר.

"מי זה כותב לך ילדונת, גלי מי שולח

זר פרחים סגול כשהאביב פורח,

מי בתשיעי בכל נובמבר

בלי ברכה, בלי שם או רמז

שולח לך סיגליות בזר קשור בסרט."

האם השימוש בשם המספר תקין? _____

אם לא, תקנו אותו: _____

(מתוך דף הפייסבוק של האקדמיה ללשון העברית)

עברית: לשון, חורף תשפ"ו, מס' 11271

לפניכם שני פרקים: פרק ב – תחביר, פרק ג – מערכת הצורות.
בחרו בפרק שלמדתם: בפרק ב – תחביר או בפרק ג – מערכת הצורות.
בפרק שבחרתם ענו על השאלות לפי ההוראות.

ציינו את שם הפרק שבחרתם: _____

פרק ב: תחביר (80 נקודות)

בפרק זה ענו על ארבע מן השאלות 2–6 (לכל שאלה – 20 נקודות).

שימו לב: בכל שאלה שתבחרו, ענו על כל הסעיפים.

2. א. לפניכם שני משפטים.

I. לפני שהציבור יחוה את דעתו על נחיצותה של האקדמיה ללשון העברית, חשוב שנבהיר מה עומד

במרכז עשייתה של האקדמיה. _____

II. כל אדם יכול לקבל מענה מוסמך על שאלותיו מתוך מאגר המידע הענק שבאתר האקדמיה

ללשון העברית באמצעות מערכת הפניות הייעודית. _____

ציינו ליד כל אחד מן המשפטים את הסוג התחבירי שלו.

אם המשפט מורכב, תחמו את הפסוקית/הפסוקיות שבו, וכתבו את התפקיד התחבירי של כל פסוקית;

אם המשפט הוא משפט איחוי, תחמו את איבריו.

ב. לפניכם משפט ובו פעמיים וי"ו החיבור.

האקדמיה שמה דגש על פעילות לציבור הרחב, ועם צמיחת המרשתת והרשתות החברתיות היא החלה לפעול גם בהן.

ציינו אילו חלקים במשפט וי"ו החיבור מחברת בכל פעם.

הוי"ו לפני המילה "עם" _____

הוי"ו לפני המילה "הרשתות" _____

ג. לפניכם משפט בדיבור ישיר.

הגיע הזמן לבקש מאנשי האקדמיה: "תראו לנו מה עשיתם בכסף שלנו כל השנים!"

המירו את המשפט במשפט בדיבור עקיף.

עברית: לשון, חורף תשפ"ו, מס' 11271

3. א. לפניכם שני משפטים מורכבים.

I. אילו היה למילה "האשטאג" תחליף חמוד, קצר וקליט בעברית, הדוברים היו מאמצים אותו.

II. המילים החדשות ייקלטו בשפה אם הציבור יסכים לוותר על היוקרה שבשימוש במילים לועזיות.

(1) בכל משפט יש פסוקית תנאי. תחמו את הפסוקית בכל אחד מן המשפטים.

(2) מהו ההבדל בין שתי פסוקיות התנאי מבחינת המשמעות?

(3) נסחו מחדש את משפט I: התחילו במילה "אם".

(4) לפניכם משפט מורכב נוסף.

שאלנו את התלמידים אילו חידושים של האקדמיה ללשון הם אוהבים.

תחמו את הפסוקית, וציינו את התפקיד התחבירי שלה.

ב. לפניכם קטע קצר.

האקדמיה ללשון העברית מוציאה לאור ספרים, כתבי עת מדעיים ופופולריים ופרסומים אחרים.

זוהי פעולה שמקרבת את עשייתה של האקדמיה לציבור. אתר הבית של האקדמיה ללשון נהפך למרכז

למילה העברית. אין עוד אתר שמעניק מידע כזה.

סמנו קו מתחת לכל הנשואים בקטע.

עברית: לשון, חורף תשפ"ו, מס' 11271

4. א. לפניכם קטע.

העמדת מפעל המילון ההיסטורי, עיקר עשייתה של האקדמיה, כוללת איסוף של הספרות העברית לדורותיה, ניתוח מילים ויצירת בסיס לכתובת ערכי המילון. נוסף על כך האקדמיה עוסקת בחידושי מילים. פעולות אלה מבטאות את המשימות המרכזיות של מוסד זה: מחקר הלשון והכוונתה.

(1) העתיקו מן הקטע שתי תמורות.

תמורה: _____

תמורה: _____

(2) לאחת מן התמורות בקטע יש ביטוי מכליל.

• העתיקו את הביטוי המכליל: _____.

• ציינו את התפקיד התחבירי של הביטוי המכליל: _____.

(3) בחרו באחת מן התמורות שבקטע, וכתבו משפט שמני באמצעותה ובאמצעות המילה/המילים שהיא ממירה. התמורה תהיה הנשוא במשפט השמני.

ב. לפניכם שלושה משפטים, ובכל אחד מהם צירוף המסומן בקו.

בכל משפט ציינו מעל הצירוף המסומן בקו את התפקיד התחבירי שלו.

I. על פי המחקרים, לתחיית העברית אין אח ורע בעולם.

II. ברוב המילונים הערכים הם על פי סדר האל"ף-ב"ת.

III. מילים חדשות מתקבלות במליאת האקדמיה על פי החלטת הרוב.

ג. לפניכם משפט פשוט.

את הכוונת הלשון העברית האקדמיה מבססת על מחקר עדכני.

נתחו את המשפט: ציינו מעל המילים את התפקידים התחביריים שלהן.

עברית: לשון, חורף תשפ"ו, מס' 11271

5. א. (1) לפניכם ארבעה משפטים, ובכל אחד מהם המילים "חלופות ראויות" מסומנות בקו.

בכל אחד מן המשפטים כתבו מעל המילים המסומנות בקו את התפקידים התחביריים שלהן.

I. הבעיה היא שאין חלופות ראויות למילים הלועזיות.

II. לא נראה שהאקדמיה מצליחה למצוא חלופות ראויות למילים לועזיות.

III. מציאת חלופות ראויות היא תנאי לאימוצן של מילים.

IV. בלי חלופות ראויות יעדיפו הדוברים את הלעז על פני העברית.

(2) לפניכם משפט נוסף, וגם בו כתובות המילים "חלופות ראויות".

V. במקרה זה נראה שהחלופות ראויות.

מהו התפקיד התחבירי של כל אחת מן המילים "החלופות ראויות" במשפט V ?

החלופות _____ ראויות _____

(3) מהו חלק הדיבור של המילה "ראויות" המשותף למשפטים V-I ? _____

ב. לפניכם שני משפטים, ובהם מילים המסומנות בקו.

I. כל התלמידים יכולים להשתתף באולימפיאדת הלשון העברית, ולא רק תלמידים מצטיינים.

II. חוקרים ויוצרים משתתפים בישיבות האקדמיה ללשון העברית.

(1) כתבו מעל כל אחת מן המילים המסומנות בקו את חלק הדיבור שלה במשפט.

(2) המירו את משפט I במשפט פשוט בעל חלק כולל במבנה "לא... אלא...".

עברית: לשון, חורף תשפ"ו, מס' 11271

6. א. לפניכם קטע שאין בו סימני פיסוק. פסקו את הקטע על פי ההנחיות שאחריו.

לרגל יום העברית נערך ריאיון עם נשיא האקדמיה ללשון העברית פרופסור אהרן ממון בריאיון הסביר פרופסור ממון כי רוב אוצר המילים שהאקדמיה ללשון מחדשת מיועד לאנשי מקצוע לדבריו יש מילונים לתחום הרפואה לתחום הפילוסופיה לתחום החקלאות ולתחומים רבים נוספים בעבר נמכרו מהדורות מודפסות של המילונים האלה אולם כיום הם זמינים באתר האקדמיה ללשון

- סמנו נקודות בסופי המשפטים.
- פסקו משפט איחוי.
- פסקו חלקים כוללים.
- פסקו הסגר.
- פסקו תמורה.

ב. לפניכם משפט מורכב.

מאות אלפי גולשים העוקבים אחרי עמוד האינסטגרם של האקדמיה ללשון נהנים מן התכנים הלשוניים שהאקדמיה מפרסמת.

פרקו את המשפט לשלושה משפטים פשוטים על פי סדר הגיוני.

- (1)
- (2)
- (3)

עברית: לשון, חורף תשפ"ו, מס' 11271

פרק ג: מערכת הצורות (80 נקודות)

בפרק זה ענו על ארבע מן השאלות 7–11 (לכל שאלה – 20 נקודות).
שימו לב: בכל שאלה שתבחרו, ענו על כל הסעיפים.

7. א. לפניכם קטע, ובו פעלים מודגשים.

האקדמיה ללשון העברית נמנית עם קבוצה של מוסדות מדע ותרבות בישראל, ותוצאות עבודתה נפרות בכל מקום. רונית גדיש, ראשת המזכירות המדעית לשעבר באקדמיה ללשון, אמרה באחד הראיונות: "כבר בהתחלה הבנו שהרשתות החברתיות הן אפיקי שיווק ושאפשר לפרסם בהן דברים שמעוררים שיח. כבר בשלב מוקדם התפתחנו עם השינויים, אבל לא ידענו כמה נשתעבד לעבודה ברשתות, וכמה משאבים יידרשו. לא חזינו כמה עצים זה יהיה".

לפניכם טבלה, ובה הפעלים המודגשים בקטע.
בטבלה שלפניכם נתחו את הפעלים המודגשים – ציינו את השורש ואת הבניין של כל פועל.

הפועל	השורש	הבניין
נמנית		
נפרות		
הבנו		
מעוררים		
נשתעבד		
חזינו		

ב. לפניכם קטע שחסרים בו שמות פועל מן השורש ע-ל-י/ה.

האקדמיה ללשון העברית מעוניינת _____ את מודעות הציבור לשפה העברית. לשם כך תשתתף נציגת האקדמיה בדיון ברדיו, ואחד הנושאים שצפוי _____ לדיון הוא המילים החדשות שאישרה האקדמיה. כמו כן החליטה האקדמיה _____ לרשת תמונות יצירתיות שילוו את המילים החדשות.

- (1) השלימו בקטע את שמות הפועל הגזורים מן השורש ע-ל-י/ה על פי ההקשר.
- (2) ציינו מעל כל שם פועל שהשלמתם – את הבניין שלו.

עברית: לשון, חורף תשפ"ו, מס' 11271

(התמונה נוצרה באמצעות בינה מלאכותית)

8. א. התמונה שלפניכם מציגה בדיחה משעשעת.
"פיצה" משמשת בבדיחה בשני תפקידים שונים:
פועל ושם עצם.

- (1) נתחו את המילה "פיצה" שבבדיחה בתפקיד
פועל: ציינו את השורש, הבניין והגוף.
השורש: _____, הבניין: _____,
הגוף: _____.
- (2) האם למילה "פיצה" בתפקיד שם עצם יש שורש?
אם כן – ציינו אותו, ואם לא – נמקו מדוע אין לה
שורש.

- ב. לפניכם ארבעה משפטים, ובכל אחד מהם מודגשת מילה.
ציינו ליד כל משפט את השורש של המילה המודגשת בו.
- למדנו על תאוריית ה מפץ הגדול. _____
 - הבננה היא "פצצת אנרגיה". _____
 - הפצת חידושי הלשון של האקדמיה נעשית גם באמצעות הרשתות החברתיות. _____
 - הצירוף "פצפוצי תירס" הוא החלופה העברית למילה "פופקורן". _____

- ג. במאמר 1 מוזכרת המילה מנוה.
את המילה "מנווה" חידש פרופסור משה בר-אשר, הנשיא לשעבר של האקדמיה ללשון העברית,
כדי שתשמש כינוי לקריה החדשה של האקדמיה שתיבנה בירושלים. בבואו לחדש את המילה בחר
בר-אשר בדרך תצורה של שורש ומשקל.
ציינו את השורש של המילה מנוה: _____, ציינו את משמעות משקלה: _____.

ד. לפניכם ארבעה זוגות מילים.

תַּחֲנָה - טַחְנָה, מִשְׁחָה - מִצָּה, מְלוּנָה - מְלוּכָה, מוֹסָד - מִקְוָה

- (1) הקיפו את הזוג שבו שתי המילים נוטות באותו המשקל.
(2) בשאר הזוגות, ציינו מעל כל אחת מן המילים את השורש שלה.

עברית: לשון, חורף תשפ"ו, מס' 11271

9. א. לפניכם צירופי מילים, ובכל אחד מהם מודגשת מילה.

מנוע חיפוש, **מענה** על שאלות, **תענית** אסתר, **תנועה** סואנת

מיינו את המילים המודגשות לזוגות על פי השורש, וציינו את השורש המשותף לכל זוג מילים.

הזוג: _____, _____ השורש: _____

הזוג: _____, _____ השורש: _____

ב. לפניכם שלושה משפטים, ובכל אחד מהם מודגשת מילה.

ציינו ליד כל משפט את התפקיד של האות מ"ם המוגדלת בכל מילה מודגשת: **שורשית** או **מוספית**.

• מי הם ה**מְעַנִּים** של המאמר? _____

• איננו **מוֹנְעִים** מכם לעשות זאת. _____

• אנו **מוֹנְעִים** מתחושת אחריות ואהבה לשפה. _____

ג. לפניכם משפט, ובו מילים בצורת הבינוני.

לאחר שנים של מחקר דקדקני עומד לרשות החוקרים והמתעניינים מאגר, המאגד טקסטים

מרב תקופות הלשון ומאפשר למשתמשים לקבל מענה מוסמך על שאלותיהם.

העתיקו מן המשפט את שלוש צורות הבינוני המשמשות בתפקיד שם עצם, וכתבו ליד כל אחת מהן את הבניין שממנו היא גזורה.

צורת הבינוני בתפקיד שם עצם: _____, הבניין: _____

צורת הבינוני בתפקיד שם עצם: _____, הבניין: _____

צורת הבינוני בתפקיד שם עצם: _____, הבניין: _____

עברית: לשון, חורף תשפ"ו, מס' 11271

10. א. לפניכם קטע, ובו מילים מודגשות.

האקדמיה ללשון העברית פועלת כדי לעצב ולכוון את **דְּמוּתָהּ** הרוחנית של המדינה. האקדמיה הקימה

את "מפעל ה**מְלֹן** ה**הִיסְטוֹרִי** ללשון העברית", והיא גם קובעת חלופות עבריות למילים לועזיות, כגון

המילה **רְעִיוֹנָאִי** (קופירייטר).

ציינו מעל כל מילה מודגשת את משמעות הצורך הסופי שבה.

ב. לפניכם קטע, ובו מילים מודגשות.

עיקר **עֲשִׂיתָהּ** של האקדמיה ללשון העברית הוא **הַעֲמַדָּת** מפעל המילון ההיסטורי: **נְתוּחַ** המילים

בעברית לדורותיה, **יִצִּירָת** מאגר מילים ענק ועוד. אולם **הוֹדָעוֹת** לעיתונות בעניין הזה אינן מרגשות

את הציבור, ולכן אין לו **בְּטוֹי** בתקשורת.

(1) מיינו את המילים המודגשות בקטע לשלושה זוגות על פי המשקל, וציינו את המשקל המשותף לכל זוג מילים.

הזוג: _____, המשקל: _____

הזוג: _____, המשקל: _____

הזוג: _____, המשקל: _____

(2) ציינו מהי המשמעות המשותפת למשקלים של כל המילים המודגשות בקטע. _____

ג. לפניכם משפט ובו שני פעלים מודגשים, אך רק אחד מהם מתאים להקשר המשפט.

• כמה מחברי הוועדה **מְחֵאוּ** / **מְחֹוּ** על ההחלטה שהתקבלה.

(1) הקיפו את הפועל המתאים להקשר המשפט.

(2) כתבו כל אחד מן הפעלים בזמן עֲתִיד ובגוף מְדַבֵּר.

מְחֵאוּ _____, **מְחֹוּ** _____

עברית: לשון, חורף תשפ"ו, מס' 11271

11. א. לפניכם ארבעה שמות פרטיים שיש להם שורש משותף.

יָאִיר, מֵאִיר, מְאֹר, תֵּאִיר

- (1) ציינו את השורש המשותף לארבעת השמות הפרטיים.
- (2) הקיפו את השם הפרטי שאינו פועל.
- (3) ציינו את הבניין המשותף לשלושת הפעלים.
- (4) מבין שלושת הפעלים ציינו את הפועל היוצא דופן מבחינת הזמן, וציינו את הזמן שלו.
- הפועל: _____, הזמן: _____.
- (5) כתבו פועל מאותו השורש ומאותו הבניין של שלושת הפעלים, הנוטה בציווי, נוכח. _____

ב. בשנת תשע"ב (2012) הונחו לפני האקדמיה ללשון העברית שפע של הצעות לחלופה עברית למילה

"קליידוסקופ". ארבע מן ההצעות היו: **מְקַסְמַת, גְּלִילוֹר, מְרַהֶבֶת, רְאִינוֹי**.

בסופו של דבר נבחרה המילה **גְּלִילוֹר**. הסיבות לכך הן שחשבו שהיא פשוטה, ושיש לה סיכוי טוב יותר להיקלט בשפה בהשוואה למילים האחרות.

גְּלִילוֹר

קליידוסקופ
(מיוונית: kalos – יפה, eidos – צורה, skopein – לראות) ■
מכשיר שצורתו גליל ובו שברי זכוכית או פיסות נייר צבעוניים וכדומה
משתקפים אל מול האור במערכת של מראות ויוצרים שפע של צורות
סימטריות בשלל צבעים. עם סיבוב הגלילור נוצרות צורות חדשות.

(מתוך גיליון "למד לשונך", תשע"ב 2012)

- (1) ציינו את דרך התצורה של המילה **גְּלִילוֹר**.
- (2) • מבין שלוש המילים שלא נבחרו: **מְקַסְמַת, מְרַהֶבֶת, רְאִינוֹי** – העתיקו מילה אחת שדרך תצורתה שונה מזו של המילה **גְּלִילוֹר**.
- ציינו את דרך התצורה של המילה שהעיתקתם, ופרטו אותה:
אם דרך תצורתה של המילה שהעיתקתם היא שורש ומשקל – ציינו את משמעות השורש ואת משמעות המשקל; אם דרך תצורתה היא בסיס וצורן סופי – ציינו את הבסיס ואת משמעות הצורן הסופי; אם דרך תצורתה היא הלחם בסיסים – ציינו את שני הבסיסים.

ג. לפניכם שתי מילים.

תִּשְׁחָץ, תִּשְׁבֵּץ

ליד כל אחת משתי המילים כתבו אחת מן ההצעות: **מְקַסְמַת, מְרַהֶבֶת, רְאִינוֹי** שנוצרה

באותה דרך תצורה.

/בהמשך דפי טיוטה/

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

טיוטה

עברית: לשון, חורף תשפ"ו, מס' 11271

עברית: לשון, חורף תשפ"ו, מס' 11271

"איתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"

"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالنجاح، مجلس الطلاب والشبيبة القطري"